

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Thorbjörn Johansson
Livsmedelsinspektör
0171-62 63 54
thorbjorn.johansson@enkoping.se

Östra Märsöns Tomtagareförening
Box 54
745 21 ENKÖPING

styrelsen@ostramarson.com
vatten@ostramarson.com
jimmy.rousu@gmail.com
sten@cellos.se
Jimmy@servicemontorererna.se

Kontrollrapport - Dricksvattenkontroll

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen kontrollerade er verksamhet ÖSTRA MÄRSÖNS TOMTÄGAREFÖRENING, 8170010741 på pumphus ligger på skogsväg t.h mittemot gäddvägen 15, den 14 november 2025. Från er deltog Pekka Gillenis, Jimmy Rousu och Sten Östlund och från miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen Thorbjörn Johansson, livsmedelsinspektör. Det var en ordinarie kontroll, som myndigheten gör regelbundet. Kontrollen gjordes i form av en föranmäld inspektion. Resultat av kontrollen: två avvikelser uppmärksammades

Vid kontrollen konstaterades en eller flera avvikelser från lagstiftningen. Det betyder att alla krav i livsmedels- eller dricksvattenlagstiftningen inte var uppfyllda. Observera att resultatet bara gäller det som kontrollerades den här gången. Bedömning av hela verksamheten har inte gjorts.

Kontrollerat utan avvikelse

- Anmälan om betydande ändringar (*korrekt registrering*)
- Allmänna hygienregler
- Larm UV filter
- Beredningskemikalier och filtermaterial
- Undersökningsprogram
- Undersökningar
- Utredning vid avvikelser
- Information

Avvikelser

1. Kvalitetskrav
  - Parametern Indikativ dos
2. Faroanalys, kritiska styrpunkter och driftkontroll med övervakning av parametern turbiditet. (se utskickad faroanalys)

Avvikelser

Vid kontrollen uppmärksammades följande 2 avvikelser:

Avvikelse 1 Kvalitetskrav

Underlag för bedömning

Vi granskning av utförda analysresultat för 2024 och 2025 och som ni vet så har brunnarna 2,3 och 4 överskridna gränsvärden för alfaaktivitet. Brunn 1 klarar precis gränsvärdet då det visar på 0.94 Bq/l. När ni gick vidare och undersökte analysen indikativ dos på abborvägen 9 den 31 juli 2024 hos användare så var parametern indikativ dos överskriden med 0.15 mSv/år. (Gränsvärdet för indikativ dos är 0.1 mSv/år).

Lagkrav

6 § Dricksvatten ska vara hälsosamt och rent. Dricksvatten anses vara hälsosamt och rent om det 1. inte innehåller mikroorganismer, parasiter och ämnen i sådant antal eller sådana halter att det utgör en potentiell risk för människors hälsa, och 2. uppfyller de gränsvärden som anges i bilaga 1.

Uppföljning

Avvikelsen kommer att följas upp genom kontroll som ursprungligen inte var planerad samt ett beslut om föreläggande om att åtgärda överskridna gränsvärdet för indikativ dos. Verksamhetsutövarna önskade att få möjlighet att planera och vidta åtgärder med 1 år som rimlig tid då åtgärden kräver investering och rätt val av lösning. Tiden ett år anser inspektören vara en lämplig tid. Se upprättat beslut om att åtgärda avvikelsen parameter indikativ dos som kommer att skickas ut.

Avvikelse 2 Faroanalys och kritiska styrpunkter med övervakning och driftkontroll för parametern turbiditet

Underlag för bedömning

Verksamheten har inte upprättat en faroanalys i enlighet med dricksvattenföreskrifterna 2022:12. Den 19 november skickades ett förslag till egenkontrollprogram med undersökningsprogram inkl. Faroanalys för små dricksvattenanläggningar ut till ansvariga för verksamheten. Av driftkontrollen avsnitt A-Program för driftkontroll framgår att programmet för driftkontroll ska innefatta övervakning av parametern turbiditet vid vattenverket i syfte att regelbundet kontrollera effektiviteten i den fysiska reningen genom filtrering, i enlighet med de frekvenser som anges i följande tabell (gäller inte grundvattentäkter där turbiditeten orsakas av järn och mangan). Gränsvärdet är 0,3 FNU/ FTU/NTU i 95 % av proven (varav inget får överskrida 1 FNU/FTU/ NTU).

Turbiditeten kan bestå av både organiskt och oorganiskt material. Detta orsakas vanligtvis av finkornigt material som humus- eller lerpartiklar, eller och av till exempel järn- och manganutfällningar. Det höga turbiditetsvärdena i ert dricksvattnet beror dock inte i högsta graden av höga järn och manganutfällningar även om analyserna även har visat något högre mangan och järnvärden. Tex analysrapport Nr 25137762 provtagningsdatum 2025-03-27.

Lagkrav

17 § Verksamhetsutövare som producerar dricksvatten ska ta fram ett skriftligt förslag till program för regelbundna undersökningar (undersökningsprogram) i enlighet med de parametrar och undersökningsfrekvenser som anges avseende utgående dricksvatten i bilaga 1 och bilaga 3, avsnitt A samt avsnitt B, tabell 1 och 2. LIVSFS 2022:12.

Avvikelser

Vid kontrollen uppmärksammades följande 2 avvikelser:

Uppföljning

Avvikelsen kommer att följas upp genom kontroll som ursprungligen inte var planerad samt ett beslut om föreläggande att övervaka överskridna gränsvärde för turbiditet och att programmet för driftkontroll ska innefatta övervakning parametern turbiditet vid vattenverket med en minimifrekvens om övervakning varje vecka samt att till nämnden inkomma med en faroanalys och ett program för regelbundna undersökningar.. Verksamhetsutövarna önskade att få möjlighet att planera och vidta åtgärder mot avvikelsen med 1 år som rimlig tid då åtgärden kräver investering och rätt val av teknisk lösning tex ytvatten från Mälaren som råvatten. Tiden ett år anser inspektören vara en lämplig tid. Se upprättat beslut om att åtgärda avvikelserna som kommer att skickas ut.

Ytterligare upplysningar

Information från kontrollen

- Provtagning har genomförs enligt fastställt undersökningsprogram.
- Övriga rutiner för skötsel och underhåll för vattenverket bedöms som ändamålsenliga.
- En viktig rekommendation och iakttagelse från nämndens inspektör är att rengöring av reservoaren kan vara en mycket lämplig åtgärd för att få ett renare dricksvatten vid senare beredningssteg vid förfilter och UV-desinficering. Vid kontrollen informerades inspektören av ansvariga om att det kan ha varit så länge sedan som för 14 år sedan som reservoaren rengjordes. Bristfällig rengöring av reservoar kan bland innebära förklara de höga halterna aktinomyceter 160 cfu/100ml i analys från 2023-05-05, men det finns inte en 100% säkerhet i att aktinomycetervärdena skulle sänkas om reservoaren rengjordes. Enligt information på livsmedelsverkets webbsida framgår det att "Aktinomyceter kan tillväxa lokalt till höga halter i brunnskonstruktioner, hydroressar, filter och filtermassor och i distributionsanläggningar. Tillväxten kan stimuleras av olika naturmaterial och ämnen, till exempel trä, gummi, lindrev och mineralolja. Dålig omsättning av dricksvattnet i till exempel ändledningar och reservoarer kan ge upphov till höga halter aktinomyceter. Att rengöra reservoaren med jämnare rengöringsfrekvenser kan också ge resultatet att förfiltret vid Uv-filtret behöver bytas mer sällan samt att även rengöringsintervall av kvartsglasat kring Uv-filtret kan minskas. En lösning om ni vill undvika rengöring av reservoaren eller renare vatten i reservoaren så kan det vara att sätta ett turbiditetsfilter/partikelfilter/patronfilter vilket man nu vill kalla det? Vid inkommande råvatten i vattenverket så undviker vattenverket att få in råvatten med hög FNU i reservoaren och genom radonavskiljaren. Den bristande rengöringen av reservoaren kan också bidra till en högre turbiditet som analysproven visat, som innebär att UV-desinficeringens funktion om att avdöda sjukdomsframkallande mikroorganismer bakterier minskar.
- Av de uppgifter som inspektören fått redovisat angående UV-filtrets funktion så larmar desinfektionen om Watt styrkan understiger 17 W på UV-desinficeringen. Inspektören har inga synpunkter på det men det kan vara så att mäter inte UV- desinfektionen genomskinligheten som anges antingen som UV-transmittans/transmission (UV-T) eller

som UV-absorption (UV-abs) vid våglängden 254 nm så kan det vara svårt att bedöma hur effektiv UV-desinfektionsfunktion egentligen är om turbiditeten är hög i råvattnet, därför ska er verksamhet alltid sträva efter så låga halter turbiditet som möjligt i råvattnet för att UV-desinfektionen ska ge effekt om att rent dricksvatten produceras.

Anläggningar och er anläggning som omfattas av storleksgränsen 10 m³ /50 p bör identifiera ett turbiditets filter som en CCP som övervakas med ett larm. Även vattenverk som använder ytvattenpåverkat grundvatten och har filter som avskiljer turbiditet bör förses med turbiditetslarm då turbiditeten bör var låg för att UV-desinfektionen ska fylla sin funktion om att avdöda mikroorganismer. Som jag tidigare har nämnt är det dock inte ett krav att införa larm med online övervakning men minsta övervakning för turbiditet är varje vecka, dvs 52 gånger per år. Se sidan 21 i dricksvattenföreskrifterna.

Håller ni inte med om vår bedömning?

Om ni tycker att något i rapporten inte stämmer eller att vår bedömning är felaktig är det viktigt att ni meddelar oss det. Vi behöver ha era synpunkter senast den 11 december 2025.

Kontaktuppgifterna hittar ni längst ner på sidan.

Era synpunkter kan påverka den vidare handläggningen av ärendet, till exempel om vi behöver fatta beslut om åtgärdskrav. Det kan också påverka vår planering av kontrollen hos er, och därmed er kostnad för kontroll. Dessutom är kontrollresultatet offentligt, det vill säga det kan lämnas ut på begäran.

Uppföljning av avvikelser

Lagstiftningens mål kan uppfyllas på olika sätt. Därför kan det också finnas olika sätt att åtgärda avvikelser. Om vi inte får några synpunkter på rapporten inom 14 dagar som påverkar vår bedömning, får ni ett föreläggande om att åtgärda avvikelserna inom en viss tidsram.

Information om avgifter

Kostnaden för kontrollen faktureras efter utförd kontroll och handläggning. Ett beslut om avgift skickas i en separat skrivelse. I kontrollen ingår tid för förberedelse, kontroll, granskning av handlingar samt skrivelser och eventuella beslut efter besöket. För handläggning av detta ärende tas en timavgift ut enligt taxan som antagits av kommunfullmäktige. Timavgiften är för närvarande 1 500 kronor per timme. Mer information om avgifter för dricksvattenkontroll finns här: [taxa-offentlig-kontroll-av-livsmedel.pdf \(enkoping.se\)](#)

Nedlagd arbetstid som nu kommer debiteras för den offentliga kontrollen i det här ärendet är totalt TIMMAR 7, 75 timmar om 11 625 kr . Se bifogad tidsredovisningsrapport.

Ni är välkomna att höra av er till oss om ni har frågor eller synpunkter. Våra kontaktuppgifter finns längst ner på sidan.

För miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Thorbjörn Johansson
Livsmedelsinspektör

Skrivelsen skickas till

vatten@ostramarson.com
jimmy.rousu@gmail.com
sten@cellos.se

Bilagor tidsredovisningskort samt expertis hjälp av Christer ohansson på Livsmedelsverket.

Frågor och svar

Vad är detta för dokument?

Efter att vi genomfört ett kontrollbesök överlämnas en rapport till företagets representant. Här beskriver vi vad vi sett och vilka eventuella avvikelser mot lagstiftningen vi har uppmärksammat.

Varför kontrollerar kommunens inspektörer min dricksvattenverksamhet?

Alla dricksvattenverksamheter i kommunen får med jämna mellanrum besök av kommunens inspektörer. Vi granskar er verksamhet utifrån dricksvattenföreskrifterna och livsmedelslagstiftning för att se om alla relevanta krav är uppfyllda. Om ett krav inte uppfylls brukar det kallas för en avvikelse.

Vad var syftet med detta besök?

Syftet med våra kontroller är alltid att kontrollera om dricksvatten- och livsmedelslagstiftningen följs på en eller flera punkter. Information om lagar och regler om dricksvattenproduktion finns på Livsmedelsverkets webbplats: www.livsmedelsverket.se, samt Svenskt Vattens hemsida: <https://www.svenskvatten.se/vara-sakomraden/dricksvatten/rad-och-riktlinjer/>. Det mer specifika syftet med denna kontroll framgår på första sidan av denna rapport.

Vad kan jag göra om jag inte delar inspektörens bedömning?

Kontakta oss om du tycker att vi på miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen gjort en felaktig bedömning eller missförstått något. Om du har frågor eller synpunkter på rapporten kan du kontakta oss på livsmedelsenheten. Vi uppskattar om ni kontaktar oss inom 14 dagar efter att ni tagit del av denna rapport.

Måste jag åtgärda eventuella avvikelser?

Alla som bedriver dricksvattenverksamhet har en skyldighet att följa dricksvatten- och livsmedelslagstiftningen. Om vi bedömer att det förekommer brister presenterar vi det som avvikelser i denna rapport. Om vi inte mottar några synpunkter på rapporten efter 14 dagar som påverkar vår bedömning, får ni i de flesta fall ett föreläggande om att åtgärda avvikelserna inom en viss tidsram.

Varför ringer någon mig om Nöjd Kund mätning?

Företaget Enkätfabriken gör en mätning åt oss, och kanske ringer eller mejlar de just dig. Det är frivilligt att svara. Vi vill veta vad du tycker om vår myndighetsutövning, och därför mäter vi hur nöjd du är med vårt bemötande, vår effektivitet och vår kompetens. Svaren visar vilka insatser vi ska fokusera på för att höja kvalitén i vår myndighetsutövning.

Om du har frågor eller synpunkter på rapporten kan du kontakta oss på telefon. Telefonnumret till inspektör Thorbjörn Johansson är 0171-62 63 54.

Telefonnumret till vår växel är **0171-62 50 00**.

Ni kan också nå oss på mejl. Vår e-post är miljoavdelningen@enkoping.se.